

प्रधान मंत्री ग्राम सडक योजना-

गुणात्मक दर्जा राहण्यासाठी त्रिस्तरीय कार्यप्रणालीचे
अवलंब करणे व स्वतंत्र अधिकारी/ कर्मचारी
नेमणूकीबाबत.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,

शासन निर्णय क्र. शासयो २०००/प्र.क्र. ३५/ योजना-१

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक:- ४ ऑक्टोबर, २००२

वाचा :-

- १) केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालयाच्या दि. १५ डिसेंबर, २००० अन्वये प्राप्त झालेल्या मार्गदर्शक सूचना,
- २) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, क्रमांक- जिपर-२०००/ प्र.क्र.१३३/३५ दि. १७ जानेवारी, २००२
- ३) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, क्रमांक- जिपर-२००१/ प्र.क्र.८५४/३५ दि. २४ जानेवारी, २००२.
- ४) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक शासयो-२००२/ प्र.क्र.-६४/योजना-९, दिनांक १९ जुलै २००२.
- ५) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक शासयो-२००२/ प्र.क्र.-११/ का. ११(योजना-९), दिनांक २ सप्टेंबर २००२.
- ६) केंद्र शासनाचे अ.शा.प.क्रमांक पी-१७०२८/३/२००२-आरसी, दिनांक २९ ऑगस्ट २००२.

प्रस्तावना:-

केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालयाने देशातील विविध राज्यांतील ग्रामीण भागातील खेडी गावे बारमाही रस्त्यांनी जोडण्याची "प्रधान मंत्री ग्राम सडक योजना" जाहीर केली असून त्या योजने अंतर्गत रस्ते बांधणी व रस्ते सुधारण्याचा कार्यक्रम सन २०००-२००७ पर्यंत अंमलात आणण्याचे धोरण निश्चित केले आहे. या संदर्भात केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालयाने प्रस्तुत केलेल्या मार्गदर्शक सूचना (Guideline) नुसार कार्यान्वयन समिती, कार्यक्रम अंमलबजावणी पथक इ. ची स्थापना करणे व रस्ते बांधणीचा आराखडा तयार करणे या बाबत स्पष्ट सूचना निर्गमित केल्या आहेत. त्यानुसार सन २००१ ते योजनेच्या अंतिम टप्प्यापर्यंत (२००७ पर्यंत) कार्यक्रमाची अंमलबजावणी ग्राम विकास विभागाने जिल्हा परिषदांच्या बांधकाम विभागातील संश्लेषावर्त राखण्याच्या निर्णय राज्य सरकारने घेतला आहे. सदर योजने अंतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कामांचा गुणात्मक दर्जा सर्वोच्च राहणे महत्वाचे आहे. केंद्र शासनाची या बाबत अप्रही भूमिका आहे. त्या अनुषंगाने केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार योजनेची प्रभावीपणे व विहित कालावधीत अंमलबजावणी होण्यासाठी व गुणात्मक दर्जा उच्चस्तरीय राहण्यासाठी शासनाने खालील मार्ग निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

प्रधान मंत्री ग्राम सडक योजनेची उम नवजावणी करत असताना रस्त्यांचा गुणात्मक दर्जा नावण्यासाठी त्रिस्तरीय कार्यप्रणालीचा अवलंब न्हा नीलप्रमाणे करण्यात येत आहे.

१) जिल्हास्तर, २) राज्यस्तर व ३) केंद्रस्तर

१) जिल्हास्तर:- (१ला स्तर)

अ) कार्यकारी अभियंता:-जिल्हा स्तरावर कामाची गुणवत्ता व दर्जाबाबत संपूर्ण जबाबदारी संबंधित कार्यकारी अभियंता (जिल्हा परिषद) यांचेवर राहते.

ब) उप अभियंता:- कार्यकारी अभियंता यांनी उप अभियंत्यास सोपविलेल्या कामाची गुणवत्ता व दर्जाबाबत संपूर्ण जबाबदारी संबंधित उपअभियंत्याची (जिल्हा परिषद) राहिल.

क) कनिष्ठ अभियंता:- कार्यकारी अभियंता यांनी कनिष्ठ अभियंत्यास सोपविलेल्या कामाची गुणवत्ता व दर्जाबाबत संपूर्ण जबाबदारी संबंधित कनिष्ठ अभियंत्याची (जिल्हा परिषद) राहिल.

२) राज्यस्तर - (२रा स्तर)

अ) केंद्र शासनाच्या सुचनेनुसार या शिवाय राज्य स्तरावर स्वतंत्र गुणनियंत्रण पथक /व्यवस्था (Quality control unit) स्थापन करणे आवश्यक आहे. याकरिता प्रत्येक पॅकेज मधील निविदेतील तरतुदीनुसार कामांची गुणवत्ता व दर्जा तपासणे करणे आवश्यक आहे. गुणनियंत्रण पथकातील अभियंत्यांनी जिल्ह्यातील कामांना वेळोवेळी भेट देऊन गुणवत्ता चाचणी, अभिलेखाची पहाणी करावी. तसेच काही गंधकाग साहित्याच्या गरज वाटल्यास केंद्रशासनाच्या करून घ्याव्यात. गुणनियंत्रण पथकाने केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल वेळोवेळी, किमान दर महिने घाला एकत्रितपणे शासन'स व कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद यांना द्यावा.

ब) निविदा तरतुदीनुसार अशा सर्व चाचण्या कंत्राटदाराने त्याच्या प्रयोगशालेत करणे अपेक्षित आहे. चाचण्या तरा परिसरातील सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रयोगशाला अथवा इतर मान्यता प्राप्त संस्थेकडून असे अभियांत्रिकी महाविद्यालय, तंत्रनिकेतन महाविद्यालय, मेरी नाशिक याकडून घेणे आवश्यक आहे.

राज्यस्तरावर (२रा स्तर) या योजनेतील (गुणात्मक दर्जांचे पाहणी करणे, उगीवा दर्जाविणे, अहवाल तपे इत्यादि) कामांना वेळोवेळी भेटी देवून, तपासणी करून व कामाची गुणवत्ता सुधारणासाठी योग्य ती उपाययोजना सुचविण्याची जबाबदारी जिल्हाधिकारी कार्यालयातील दस्त पथकातील (रोहयो) तांत्रिक अधिका-यांवर सोपवण्यात येत आहे. या गुण नियंत्रण यंत्रणेची जबाबदारी जिल्हाधिकारी कार्यालयातील कार्यकारी अभियंत्यावर राहिल. यासाठी त्यांना यांचेकडे असलेल्या उप अभियंता व कनिष्ठ अभियंत्यांची मदत घ्यावी. ज्या जिल्ह्यात कार्यकारी अभियंत्याचे पद नसेल, तेथे ही जबाबदारी पथकातील उप अभियंत्यांवर सहीत. त्यांना विभागीय स्तराकाल विशेष कार्य अधिकारी यांचे नतत मार्गदर्शन लाभेल. अशारितीने राज्यस्तरावरील (२रा स्तर) गुणनियंत्रण व्यवस्थेची स्वतंत्र व्यक्ती या आदेशाद्वारे निर्गमित करण्यात येत आहे. या पथकाने त्यांच्या जिद्दया तात्काळ कामास सुरुवात करावी.

३) केंद्रस्तर:- (३रा स्तर)

केंद्रीय स्तरावर केंद्रीय रस्ते संशोधन यांच्याकडून पाहणी अपेक्षित आहे. तसेच केंद्र शासनाने नियुक्त केलेले (निवृत्त) मुख्य अभियंता यांचे मार्फतही कामाची पाहणी अपेक्षित आहे व ती होत आहे.

PMGSY या योजनेसाठी संशोधित उप अभियंता, कनेक्शन अभियंता/शाखा अभियंता यांचेकडे या योजनेशिवाय जिल्हा परिषद मधील इतर कोणतीही कामे सोपविण्यात येऊ नयेत. तसेच कार्यकारी अभियंता, उप अभियंता यांना जिल्हा परिषदेच्या सर्वसाधारण सभा, स्थायी समिती सभा व बांधकाम समिती सभा या व्यतिरिक्त इतर बैठकांना उपस्थित राहण्यापासून सूट देण्यात यावी, जेणेकरून या अभियंत्यांना PMGSY च्या कामांच्या पर्यवेक्षणसाठी पुरेसा वेळ उपलब्ध होईल. जेथे शक्य असेल तेथे वरील बैठकांना पण त्यांच्या कामांच्या पर्यवेक्षणसाठी पुरेसा वेळ उपलब्ध होईल. जेथे शक्य असेल तेथे वरील बैठकांना पण त्यांच्या कामांच्या पर्यवेक्षणसाठी पुरेसा वेळ उपलब्ध होईल. जेथे शक्य असेल तेथे वरील बैठकांना पण त्यांच्या कामांच्या पर्यवेक्षणसाठी पुरेसा वेळ उपलब्ध होईल.

२. प्रधान मंत्री ग्राम सडक योजना प्रभावोपणे राबविण्यासाठी शासनाच्या दिनांक २४ जानेवारी, २००२ च्या शासन निर्णयातील वेळापत्रकांनुसार, या योजनेची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्याची संपूर्ण जबाबदारी जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची राहिल. वेळोवेळी या कामांवर कार्यान्वित असणा-या अभियंत्यांना येणा-या अडचणींचे निराकरण करून PMGSY च्या कामांना गती देणे आवश्यक आहे. कामात सातत्याने देखरेख करून कामांतील गुणवत्ता व कामास गती देण्यासाठी पुरेसे दौरे करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी जिल्हा परिषदमधील कार्यकारी अभियंता व उप अभियंता यांना वाहनांची सोय तात्काळ करून द्यावी. नादुरुस्त वाहने दुरुस्त करून घ्यावेत. यत काही अडचणी असल्यास तात्काळ शासनास अवगत करून मार्ग काढावा.

३. जिल्हाधिकारी कार्यालयातील कार्यकारी अभियंता-यांना गुणवत्ता विषयकचे काम दिल्यामुळे यांना वाहनांची नितांत आवश्यकता आहे. जिल्हाधिकारी कार्यालयातील दक्षता पथकाचे वाहन जिल्हाधिकारी यांनी संबंधीत कार्यकारी अभियंता व उप अभियंता यांना उपलब्ध करून द्यावेत.

४. विभागीय पातळीवर पण असे विशेष कार्य अधिकारी (रोहयो) यांना PMGSY च्या कामांवर जबाबदारी लक्ष ठेवणे शक्य होण्यासाठी त्यांनासुद्धा वाहने उपलब्ध होतील याचे पक्के. तशी विनंती विभागीय आयुक्तांना करण्यात येत आहे. या सर्व प्रक्रियेत अडचणी आल्यास, शासनास तात्काळ कळवावे. पण कोणत्याही परिस्थितीत या कामांच्या गतीत व गुणवत्तेत व्यत्यय येऊ नये हे कृपया सर्वांनी पहावे. यातूनच आपण राज्याचे केंद्र सरकारने आखून दिलेले रस्त्याचे उद्दिष्ट गाठू शकू. राज्याच्या वाटयला आलेला सर्व निधी वापरू शकू. वर्षअखेरीस या व्हावाचे मूल्यमापन होवून, संबंधित अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालात योग्य ती नोंद निश्चितपणे घेण्यात येईल.

५. प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजना केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनाप्रमाणे काढावध रित्या राबविण्यासाठी वर प्रस्तावित केलेली ठपाययोजना तात्काळ अंमलबजावणी व त्याचा अहवाल अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी शासनास तात्काळ सादर करावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सुनील पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

प्रधान सचिव (वित्त विभाग) मंत्रालय, मुंबई-३२,

सचिव (रस्ते) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,

सचिव, (रोहयो) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,

महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) / (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,